GAZETA KRAKOWSKA

Nro 54.

Z KRAKOWA DNIA 7 LIPCA 1822 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 28 Czerwca.

W zeszły Wtorek, to iest, dnia 25 b. m. J. C. Mość Wielki Xże Michał opuścił tuteyszą stolicę, i udał się przez Kalisz do Karlsbadu.

Z Petersburga d. 6 Czerwca d. k.

Gazeta Senacka ogłosiła wyłączny przywiley na lat 10 wydany PP. Mateuszowi Klarkowi, Anglikowi Williamowi Gryffiowi i Kompanii, na robienie gazu z oleiu i innych istot palnych, prócz drzewa i węgli kamiennych, za pomocą udzielnego apparatu, czego nikt przed niemi w Rossyi nie robił.

Z Berlina d. 22 Czerwca.

Wielki Xże Następca Sasko-Weymarski przybył tu d. 16 b. m. z małżonką swoią z Petersburga, i stanął w przysposobionych Pokoiach w zamku Królewskim, a wczoray z rana wyiechał do Weymaru.

Dnia 18 b. m. w rocznicę bitwy pod Belle-Alliance odkryto z rozkazu Monarchy wystawione tu kolossalne posągi Jenerałów Scharnhorst i Bülow, na nowym placu Królewskim, po lewey i prawey stronie nowego odwachu między zbroiownią i Uniwersytetem, a dnia 20 b. m. odprawiła się wielka parada woyskowa na pamiątkę rzeczoney bitwy. Monarcha w towarzystwie W. Xiążęcia Następcy Weymarskiego obiechał konno szeregi woyska, a potem stanąwszy z orszakiem swoim naprzeciw wspomnionych posągów, kazał przeciągnąć pułkom.

Niedawno przybył tu goniec gabinetowy Austryiacki z Wiednia; przeieżdżał oraz tędy goniec Rossyyski, wysłany z Londynu do Petersburga.

Obrachowane dotąd pretensyie prowincyy Pruskich nad Renem do rządu Francuzkiego, z czasu od roku 1793 do końca 1811 wynoszą 28 millionów 530,823 franków.

Słychać, (pisze Gazeta Norymbergska) iż Kommissyia do śledzenia odkrytych znowu niedawno intryg demagogicznych, urzęduiąca w wydziale Ministerstwa woyny, roztrząsnąwszy znalezioną korrespondencyią, podała wniosek, iżby dawnieysze w tey mierze akta ieszcze raz przeyrzano, bo teraźnieysze pisma stosuią się w niektórych okolicznościach do papierów, które przed 3 laty zabrano. Żądano także przesłania akt w sprawie Jahn, które oddawna ma sąd Wrocławski, maiący wydać wyrok, dla dołączenia do nich akt dodatkowych, obeymuiących nowe demagogiczne intrygi. Jako

zaprowadzony z Spandau do Kistryna, a potem do Kolberga, pobiera ciągle pensyią swoię 1000 talarów, i trudni się opisem 30stoletniey woyny. Dotąd ieszcze nie zapadł wyrok w drugiey Instancyi na nadleśniczego Hedemann; powszechnie atoli sądzą, iż będzie rozstrzelany.

Nigdy ieszcze nie było w Wrocławiu takiego pokupu na wełnę, iak tego roku. Sprowadzono iey 31,304 cetnarów, z których ledwo się 1000 pozostało. Wartość przedaney rachować można 2 millionay 616,548 talarów.

Z Paryża d. 19 Czerwca.

Pomiędzy 18 członkami do budzetowych dwóch kommissyy izba Deputowanych iednego tylko P. Delessert obrała z lewey strony, a reszta wszyscy są z prawey, co dowodzi, że na teraźnieyszych posiedzeniach liczba roialistów przeważą.

Poseł Pruski oddał wczoray w St. Cloud Królowi list od swoiego Monarchy z doniesieniem o zamęściu Królowney Alexandry.

Dziennik Goniec odpowiada na twierdzenie Gazety Francyi: że we Francyi Hiszpanie wszelkich stronnictw znayduią przytułek: "Dla czegoż taka sama sprawiedliwość nie iest zachowana względem innego narodu (Piemontu) i zbiegow innego mniemania? Dla czegoż ostatnim niewolno oddalić się z miast Bourges i Alenson?"

Tenże dziennik pod dniem dzisieyszym zawiera list P. Justin z Rouen pod d. 16 Maia z wyspy Krety, w którym donosi, że Pułkownik Balleste, który z naypierwszemi officerami z Marsellii udał się do Xcia Jpsylantego, d. 26 Kwietnia w bitwie pod Retimo, w którey Turcy pobili Greków, poległ. Chwali bardzo tego pułkownika, i dodaie, iż pomiędzy Turkami w Retimo panuie morowe powietrze i lękaią się, aby nie rozszerzyło się do Kandyi.

P. Digeon, ajent Konsula naszego na wyspie Scio, otrzymał krzyz legii honorowey.

Onegday rano przybiegł tu goniec do Posła Austryiackiego.

W Angers postrzeżono d. 4 b. m. na powietrzu kulę ognistą, która z wielkim trzaskiem pękła i spadały potem z powietrza kamienie. Jeden z nich ważący 15 funtów obalił kobietę polewaiącą w ogrodzie rośliny.

Z Perpignanu piszą pod d. 10 Czerwca: "Poczta Hiszpańska nie nadeszła, ponieważ powstańcy stoią między Junquera i Figueras, gdzie ztegoż powodu nie nadeszła poczta z Barcellony. 580 ludzi z bandy Misas, którzy uciekli do Francyi, powrocili do Hiszpanii. Kilku tylko hersztów pokazywało się ieszcze w Perpignan, ale i ci iuż wyiechali."

D. 15 nadszedł do Baiony rozkaz, aby wszyscy Hiszpanie oddalili się ztamtąd w głąb Francyi. Kilku tylko, iak n. p. 75 letni Jenerał Equia otrzymał pozwolenie do pozostania. Lecz ieszcze d. 9 główny korpus pod Jenerałem Quesada z 250 piechoty i 50 jazdy, wszyscy dobrze uzbroieni, udał się do Hiszpanii. Donoszą to nawet roialistskie pisma, a liberalne dziwią się, że Francyia tyle iest pobłażaiącą dla wychodniów Hiszpańskich. Inne doniesienia dodaią iednak że powyższym zbroynym ludziom nie udał się zamysł wtargnienia do Hiszpanii, ponieważ komora Francuzka zatrzymała broń, którą tam przeprowadzić chcieli.

Okręty, które Smirnę d. 15 Maia

opuściły, przywiozły do Marsellii wiadomość, iż pod Psara między Turecką flottę z 7 liniiowych okrętów, 8 fregat i innych okrętów, z 42 żaglów złożoną, i Grecką z 60 żaglów zaszła potyczka. Z powyższych okrętów przepłynął ieden zaraz na początku bitwy pomiędzy obiema flottami.

Z Londynu d. 18 Czerwca.

D. 14 w izbie niższey Parlamentu z powodu wniesionego przez P. Peel drugiego odczytania bilu przeciw cudzoziemcom, wszczęły się na nowo spory. P. Makintosh mówił przeciw iego przedłużeniu ieszcze na dwa lata, ponieważ utrzymuie 25,000 cudzoziemców w niewoli, przyzwyczaia do tego lud i zabrania ofiarom uciemiężenia szukania schronienia w Anglii. Gdybyśmy wszystkie obce kraie chcieli przeciw spiskom zasłonić, musielibyśmy w każdym kraiu utrzymywać kupę szpiegów i opłacać niegodny czyn. Któregoż Anglika, gdy teraz przez Piemont, &c. przeieżdża, nie oburza widząc mężów światłych i wykształconego umysłu za rzekomie polityczne przestępstwo w kaydanach na publicznych gościńcach, &c. pracuiących? — P. Plunket utrzymywał: iż od zaprowadzenia tego bilu raz tylko zaszła skarga względem iego użycia. Rząd miał zawsze moc oddalania cudzoziemców i ma nawet prawo zabronienia swoim mieszkańców wyiazdu z kraiu. Czegoż się więc przybywaiący do Anglii cudzoziemcy obawiać mogą? Naywiększą dla nich przykrością bydź iedynie może, iż muszą się zgłaszać i otrzymać pozwolenie bawienia; lecz potem wolno im wszędzie ieździć. Srodek ten iest tylko przeciw rewolucyynem poruszeniom wymierzony. — P. Scarlet odpowiedział: Prawo korony zabronienia Anglikom bawienia za granicą, rozciąga się tylko do kraiów, z któremi zostaiemy w woynie. Jeżeli bil ten iest tylko przeciw spiskom wymierzony, czemu tego w nim nie wyrażono. — Większością iednak głosów uchwalono powtorne iego odczytanie.

Margr: Landsdown wniosł d. 14 w wyższey izbie, ażeby Parlament niezwłocznie wziął sprawy Irlandyi pod rozwagę, w celu polepszenia stanu ludu, a mianowicie zapewnienia iego spokoyności. "Przy wszystkich naturalnych korzyściach (mówił), iakie Irlandyia do rolnictwa i handlu osiada, iest przy bogactwach ubogą, a w pośród cywilizacyi barbarzyńską, ponieważ cała massa ludu, teraz do 6,846,000 dusz wynosząca, iest przez złe urządzenie poniżoną i do żywienia się samemi ziemniakami ograniczoną. Jak dalece Irlandyia upadła, dowodzą tego zmnieyszaiące się od r. 1787 co rok dochody, które na owczas 4,387,400 Fs. wynosiły, a w r. 1821 pomimo powiększenia podatkow nie uczyniły iak 3,849,000 Fs." — Naganiał bardzo administracyią, że tylko członki Angielskiego kościoła, często niegodne na urzędy powołuie, a zdatnych Katolików pomiia. Przypomniał radę Lorda Bakona: "Bądźcie bezstronnemi względem religii, bo inaczey ucywilizowana Irlandyia stanie się niebezpiecznieyszą, niżeli była dziką. — Dziesięcina staie się także przez mnostwo processów uciążliwą. Szkocyia iest daleko szczęśliwszą, bo niema dziesięcin, a przynaymniey nie potrzebuie utrzymywać duchownych obcego kościoła. — Hr. Liwerpool odpowiedział Margrabi: że ubodzy i nieszczęśliwi ludzie wszędzie się znayduią; pół-

)*6

nosna nawet Ameryka posiada niewolników, chociaż tam teoryią wolności daley niż gdzie indziey posunięto. Irlandscy urzędnicy nie są złemi, a ieżeli Irlandyia 4 mill: tylko podatków płaci, tedy iest to dowodem, że nie iest przeciążoną, ponieważ Angliia składa 50 mill. Fs. Szkocyia, iak n.p. co do reprezentacyi niema tyle korzyści, co Irlandyia, ponieważ wysela do Parlamentu 100 członków, a Szkocyia tylko 45. Względem ulepszenia poboru dziesięcin iest plan w robocie. — Proiekt Margrabi Landsdovn został większością głosów odrzucony. — Wczoray przy drugiem odczytaniu bilu względem żeglugi i handlu z Ameryką oświadczył Hr. Liwerpool: iż Rząd odstąpił od myśli: iakoby ograniczony handel z innemi kraiami był dla Anglii pożyteczny. Przekonaliśmy się teraz, że każdy środek przykładaiący się do handlu innych kraiów iest dla Anglii korzystnym i pomnożenie dobrego stanu innych kraiów polepsza nasz. Pomnożenie lub ulepszenie obcego handlu zabezpiecza nasze rękodzieła od upadku i w skutku tych zasad iest ninieysza ustawa ułożona. Bil został więc bez oporu odczytany.

W piątek w wieczór dał Król w Carltonhous dla Xięstwa Duńskich świetny bal i wieczerzą, na których oprócz rodziny Królewskiey i wyższey szlachty znaydowali się także wszyscy zagraniczni Posłowie i Ministrowie.

Towarzystwo Królewskie pięknych kunsztów i umiejętności obrało Xcia Duńskiego swoim człokiem, który zaraz na tem posiedzeniu należał do obioru na członka Kapitana Ross.

W przeszły piątek odbyło się w kościele S. Pawła roczne zgromadzenie dzieci oboiey płci, które w szkołach dla ubostwa w stolicy biorą wychowanie. Było ich przeszło 8000.

Jedna z naszych gazet zawiera co następuie: Nadeszły tu listy z Odessy, których osnowa tem więcey zastanawia, że pochodzą z pewnego źródła. Podług nich nie ustąpili Turcy z Multan i Wołoszczyzny, iakkowiek listy z Wiednia i Stambułu o tem doniosły. Doniesienia te zachodzą do 21 Maia, lecz sądziemy, że korrespondenci się mylą.

Kolumbiyski Minister, P. Zea, przybył tu z Paryża, dla nakłonienia Rządu naszego do uznania Rzpltey Kolumbiyskiey i zawarcia potem handlowego traktatu.

Ostatnie listy od brzegów Afrykańskich potwierdzaią wiadomość, że w Algierze wybuchnęło morowe powietrze, które codziennie mnostwo ludzi zabiera; ulice są puste i postrach panuie w całym mieście.

Listy z Bostonu pod d. 19 Maia donoszą, że z strony Ziednoczonych Stanów nastąpiło iuż uznanie Południowo-Amerykańskich prowincyy. Wysłani zaraz Posłow do Rzeczpospolitych Buenos Ayres, Kolumbii i Chili.

Przepyszne sprzęty zamku Wanstead należącego do P. Wellesley, krewnego Xcia Wellington, są teraz na zaspokojenie iego długów sprzedawane. P. Wellesley ożenił się przed 5 laty z naybogatszą dziedziczką w trzech Królestwach, która przyniosła mu 1¼ mill: Fs. (60 mill: Złp.) maiątku. Skłonność do gry postawiła go w 4 latach w takim stanie, iż dla uniknienienia ścigania wierzycielów musiał za granicę wyiechać. Zyie teraz z dochodu swey małżonki, która go odstąpić nie chce, a ten wynosi do 7000

Fs. rocznie. Sprzedarz zaczęła się d. 13 b. m. i trwać będzie 32 dni. Katalog sprzętow na 3 oddziały podzielony, zawiera 360 stronnic in 4to, oprócz win, których iest znaczna ilość w dobrym gatunku. Zamek ten był świątynią zbytku i mody, i z przepychem Królewskim uporządkowany. Dla wielkiego świata Londyńskiego i cudzoziemców bywał raz w tygodniu do widzenia otwierany. Teraz ogląda rodzina Królewska, Xięstwo Duńscy i cały wykwintny świat wystawione na sprzedarz rzeczy i Wanstead wystawia raczey ziazd uroczystości, niżeli licytacyią. Wartość sprzętów, obrazów, i t. d. tak iest iednak wielka, iż sądzą, że po ich sprzedarzy P. Wellesley będzie mógł do Anglii powróci bez obawy powędrowania do więzieni iako dłużnik.

Krolewicowstwo Xięstwo Klarencyi wyiadą z tąd w przyszłym miesiącu na ląd stały.

W Liwerpoolu posiada ieden człowiek konia, który ma 63 lat.

Listy z Lizbony pod d. 1 b. m. donoszą, iż Rząd postanowił wysłać do Bahii 7000 woyska. Wyprawie tey towarzyszyć będzie 1 liniiowy okręt, 3 fregaty i 2 korwety.

Z Werakrux donoszą pod d. 30 Marca, że Jenerał Iturbide, aby nie dał powodu do woyny domowey, złożył swoią dostoyność.

Z Madrytu d. 7 Czerwca.

Stany nie przyięły propozycyi, azeby zwołać 30,000 prowincyionalney milicyi na wystawienie kordonu przeciw Francyi. Kommissyia maiąca zlecenie zastanowienia się nad politycznym stanem narodu, oznaymiła, iż wszystkie zaburzenia są odnogami iednego wspólnego planu, w którym nayczynnieyszem iest duchowieństwo. Złożyła potem w 32 artykułach proiekt do ustawy, podług którey użyte nawet bydź mają gwałtowne środki do urządzenia jak nayśpieszniey mieyscowych milicyy. Na duchowieństwo ma bydź naybacznieysze oko dawane, a gdy sprzeciwiać się będzie systematowi konstytucyynemu surowo karać. Każdy prefekt ma co miesiąc zdawać sprawę o duchowieństwie swey prowincyi, ażeby podeyrzanych oddalić, i t. d. Pensyioniści kraiowi, i podeyrzani cudzoziemcy maią być od Dworu oddalonemi, a władze miast i wsiów, w których potworzyły się przeciw konstytucyi junty, rozstrzelanemi.

Stany uchwalić miały do Króla poselstwo, w którym proszą go, aby iak nayprędzey do Madrytu powrócił, dworzan swoich oddalił, a otoczył się przychylnemi konstytucyi.

Zaburzenia w Aranjuez były znacznieysze, niżeli sądzono. D. 3 ponowiła się wrzawa pod oknami pałacu. Król starał się z ganku nakłonić nierozsądnych do spokoyności. W skutku dochodzeń sądowych Kapitan od gwardyi Królewskiey Lorente został uwięziony, ponieważ okazało się, że przez okrzyk: niech żyie Król, a zginie konstytucyia! zbuntować usiłował żołnierzy.

Tymczasowa powstańców junta w wydaney do Nawarzanów odezwie, odmalowawszy obalenie religii, wyraziła: „Wiecie, że wydrzeć wam chcą kochanego Monarchę Ferdynanda VII, że wasi nieprzyiaciele w dzikim i nienaturalnem swoim barbarzyństwie, na przepełnienie miary swoich nie odziwości, rozlać chcą bezbożnem żelazem krew

Królewską. Czujecie sami nieznośny ciężar naysurowszego i naysromotnieyszego iarzma niewoli, które was w naywiększey porze żyąc nęka. Powstańcie mężni Nawarzanie! nadeszła chwila zemsty; mamy broń, ammunicyią i pieniądze; spieszcie się ich użyć.„

Dla dania Rządowi Francuzkiemu z strony naszey dowodu szczerych uczuciów, wszyscy Francuzi, którzy do Miszpanii zbiegli, odebrali rozkaz oddalenia się w przeciągu dni 14 zacząwszy od 4 Czerwca z nadgranicy na mieszkanie do Avila i Segowii. Przeciw temu postanowieniu żadne przełożenie niema mieysca.

Z Lizbony d. 3 Czerwca.

Odkryty tu został spisek, którego celem było złożyć Króla z tronu, znieść Stany i ustanowić nową rejencyią na którey czele znaydować się miał Jnfant Michał. Członki teraźnieyszych Stanów i Ministeryium, które okazały się przychylnemi do teraźnieyszey wolney konstytucyi Portugalskiey, miały bydź wymordowane. Dworska wczoraysza nasza gazeta zawiera o tem zdarzeniu co następuie: "Schwytano nakoniec niezaprzeczone dowody, iak dalece Minister sprawiedliwości miał przyczynę żądania od Stanów nadzwyczayney mocy, dla utrzymania publicznego bezpieczeństwa i świętey sprawy kraiu. Złośliwi anarchiści i dumni buntownicy chcieli szczęśliwy nasz kray barbarzyńskim sposobem splamić, królestwo okryć żałobą, Króla z tronu zepchnąć i znieść stany. Lecz wszystkie niegodziwe ich plany nie udały się i spisek odkryty został; w nocy z d. 1 na 2gi b. m. herszowie buntu zostali w tey samey chwili przez władze powiatu Rua-Nova pochwyconemi, gdy z tak zwaney liberalney drukarni w ulicy Formosa, nieśli do rozrzucenia mnóstwo buntowniczych i szkaradnych odezw. Tak z tych, iako też znalezionego przy pięciu poymanych zdraycach planu spisku, zdaie się następuiący okazywać zamysł: "Rozwiązać teraźnieysze Stany, a zwołać dawne. Te iednak dzielić się miały na dwie izby, z których iedna składać się miała z dziedzicznych członków naywyższey kraiowey szlachty. Dobroczynnego i szlachetnie myślącego Króla Jana VI, który tak wiernym i otwarcie przywiązanym iest do konstytucyi i narodowey wolności, złożyć z tronu, a na iego mieysce wynieść Jnfanta Michała na czele reiencyi, ktora składać się miała z naypoważnieyszych i nayznakomitszych mężów i iawnych nieprzyiacioł teraźnieyszego systematu konstytucyynego. Członki teraźnieyszych Stanów i Ministeryium, które naygorliwiey obstaią przy prawach narodu, wymordować; zgoła cały naród wtrącić w odmęnt nieładu, woyny domowey i krwi rozlewu.„ — Pochwycone osoby są, ieden kupiec, ieden sekretarz, ieden służący, ieden drukarczyk i Xiądz zakonny nazwiskiem Braga, przy którym znaleziono papiery.

Z Bruxelli d. 22 Czerwca.

Naymłodszy syn Królewica Następcy tronu został d. 18 w Amsterdamie ochrzczony i otrzymał imiona: Wilhelm Alexander Fryderyk Ernest Kazimierz.

Dla ubogich Jrlandczyków otworzone tu zostały składki; iest to zapewne pierwszy przykład, iż na stałym lądzie

zbierane są iałmużny dla poddanych Angielskich.

Nastąpiło tu zaślubienie między Juliusem Wawrzeńcem Lucyianem Karolem Bonaparte, naystarszym synem Lucyiana Bonaparte, Xcia Canino i Alexandry Laurency de Bleschamp, Xiężny Canino, mieszkaiących w państwie Rzymskiem, i Panną Karoliną Zenaïdą Juliią Bonaparte, naystarszą córką Józefa Bonaparte, Hr. Survilliers i Maryi Julii Klary Hrabiny Survilliers.

Z Hanoweru d. 17 Czerwca.

Wczoray na uczczenie wysokiego naszego Gościa Hr. Schonen (Królewica następcy tronu Szwedzkiego) była naprzod wielka parada stayni Królewskiey, potem całey osady, a nakoniec nastąpił w zamku Herrenhause wielki obiad. Po obiedzie udali się Xiężtwo Kambridgi i Królewic na teatr. — Dziś o godzinie 9 z rana udał się Królewic w dalszą drogę. Z Xciem Kambridgi poiechał w Królewskim powozie do Wunstorf, gdzie przypatrzywszy się obrotom artyleryi, obrocił podroż swoią przez Bükeburg, Minden, Monaster i Düsseldorf do Akwisgranu, gdzie zamyśla d. 22 stanąć.

W Stade założone zostało nowe seminaryium dla nauczycielów, w którem kształcić się szczególniey będą nauczyciele wieyscy.

Z Stargard d. 16 Czerwca.

J. Królewicowska M. Następca tronu (Pruskiego) w inspekcyyney swey podroży przybył tu d. 13 o godzinie 10 w wieczor. Nazaiutrz obeyrzał tuteyszych landwerów i przyiąć raczył zaproszenie na obiad przez Jenerała i dywizyynego dowodcę Borck. — Magistrat i miasto sporządziło na tenże wieczor wieyską ucztę w Gross-Küssów o półtory mili od Stargard, i zaproszony na nię Królewic Jmć pomimo niepogody zaszczycił ią obecnością swoią. D. 15 odbył popis z woyskiem liniiowem i po oświadczeniu mu swoiego zadowolnienia, zaprosił pierwszych woyskowych i cywilnych urzędników do siebie na obiad, po którym przy błogosławieństwie mieszkańców udał się w dalszą drogę do Arnswald.

Z Koblenz d. 5 Czerwca.

Dziś przybył tu Królewic Fryderyk, drugi syn Króla Niderlandskiego i wysiadł do mieszkania Królewica Wilhelma Pruskiego. Po południu oba Królewicowie obeyrzeli warownie, a za powrotem powitanemi zostali wielkim capstrzykiem.

Pobliskie Naussaskie w Ems kąpiele zapełnione są tego lata gościami.

Z Sztokolmu d. 18 Czerwca.

Wczoray przedsięwziął Król podroż do Norwegii i do zachodnich i wschodnich prowincyy Szwedzkich. Cztery członki rady stanu wyznaczone są do odbywania spraw rządowych podczas niebytności Monarchy. — Przed rozeyściem się obozu pod Ladugärdsgardet zaszczycił J. K. M. wielu officerów orderem miecza, a niektórych na wyższe stopnie posunął.

Z Lipska d. 23 Czerwca.

Mamy tu także teraz zakład leczącey wody, czyli iak go nazywaią sztuczny Karlsbad. Lekarz Struve z Drezna, który iak wiadomo naypierwszy przez sztuczną chemiczną mieszaninę tę leczącą wodę naśladował, i przez którego w r. zeszłym w Dreznie pierwszy iey zakład powstał, znayduie się także na czele tuteyszego. Drezdeńskiego iego Karlsbadu używało w r. z. 600 gości; tu liczemy

ich od 14tó dniowego otworzenia iuż 142 i codziennie powiększa się ich liczba. Zakład nasz znayduie się w ogrodzie Reichela, do którego przytykaią rozmaite kąpielne urządzenia i osobną gustownie przybrana sala dla zabawy gości. Znayduią się w tymże zakładzie studnie nowa Karlsbadzka, Muhl, Sprudel, Teressy, wody Emsy, Egerska, Kissingerska, Selter i Spaska. Wielu naszych lekarzów nie byli z początku za tym zakładem, ale teraz zdaią się o iego użytku przekonywać i zalecaią go swoim chorym. Ciepłe wody kosztuią na tydzień 4 talary, a zimne 3 tal. 8 gr. lecz za to każdy gość pić może ile mu się podoba.

Z Drezna d. 20 Czerwca.

Kupiec z Stolpen proponuie na wzór Reńsko-zachodnio-indyyskiey kompanii założenie tu Elbsko-zachodnio-indyyskiey. — W ubocznym gmachu rafineryi cukru Kalberia utworzyła się niejako giełda, albo raczey mieysce zabawy i rozmowy dla kupców tuteyszych. — Zdawało się, że miasto nasze z powodu zaprowadzoney wolney żeglugi na Elbie uzyska przechodowy handel do Czech; lecz kupcy Pragscy obrali na skład towarów swoich Niedergrund i z Saskiemi Szyprami pozawierali kontrakty do ich przewozu.

Z Hamburga d. 25 Czerwca.

Ciągła susza osłabiła nadzieię obfitych urodzaiów w okolicach Meklenburga i Lauenburga. Przy obfitości i bezcenności zboża w r. zeszłym nie oszczędzał go rolnik, spasł bydłem lub sprzedał za co mógł, ażeby miał mieysce na nowe, wielu też z potrzeby sprzedać go musieli; teraz stodoły i góry są próżne a pola, zwłaszcza górzyste mało co do zebrania obiecuią.

Z Pragi d. 20 Czerwca.

Z Zuckmantel do Ołomunca założony bydź ma tak nazwany gościniec Cesarski, przez który od dotychczasowego na Opawę znacznie skróci się droga z Wrocławia do Wiednia. — Wielkie transporta osadniczych towarów prowadzone są w górę Elbą aż do Mölnika, a ztamtąd Mołdawą do naszego miasta, ztąd zaś na kołach przez Cieszyn do Brodów.

Z Minchen d. 17 Czerwca.

Stosownie do rozporządzenia Królewskiego z d. 11 b. m. wchodzące do Bawaryi towary opłacać odtąd muszą następuiące cło od cetnara z rabunkiem: a) Wina Francuzkie bez różnicy 20 Zr. b) Francuzkie wódki, likiery, &c. 10 Zr. c) iedwabne towary 100 Zr. d) galanteryyne, modne, stroiowe towary i pachnidła 100 Zr. e) porcelana Francuzka 100 Zr. f) oliwa 20 Zr. g) osadnicze towary, iako to: kawa, kakao, cukier i wszelkiego gatunku korzenia 5 Zr. Cło to wybierane będzie bez względu z którego bądź kraiu te towary na potrzebę kraiową przychodzą. Względem tych tylko ościennych kraiów, których Monarchowie podobne przedsięwezmą środki, po wzaiemnem porozumieniu zayść maią względem niektórych artykułów odmiany dla ułatwienia wzaiemnego handlu. Przechodowe cło pozostanie iak dotąd, iednakże przewożący towary podlegaią nayśurowszey odpowiedzialności i kontroli.

W Sulzbach spaliło się d. 9 b. m. 165 domów, 31 stodół, 25 szop i 17 chlewów.

DODATEK DO N.^{ro} 54. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 7 LIPCA 1822 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Prorektorowie Liceum Krakowskiego, Oddziałów S. Anny i S. Barbary wskutek postanowienia Wielkiey Rady Uniwersytetu Jagiellońskiego dnia 15 Czerwca r. b. do Liczby 603 zapadłego, maią zaszczyt uwiadomić Prześwietną Publiczność: 1) iż Popisy Uczniów tegoż Liceum zaczną się 20, a ukończą się 27 Lipca r. b. na które też Prześwietną Publiczność, a zwłaszcza Rodziców, Krewnych, Opiekunów i Dobroczyńców tychże Uczniów, zapraszaią. 2) Czytanie promocyi i rozdanie nagród celuiącym Uczniom, nastąpi po wakacyiach. 3) Examina nazwane Maturitatis Uczniów VI. Klassy, zaczną się dnia 23 Września. 4) Rodzice i Opiekunowie upomnieć raczą tychże Uczniów, iżby w czasie ustawami oznaczonym, przy otwarciu szkół po wakacyiach, wcześnie w Księgi szkolne zapisywali się, za wniesieniem pierwey składki szkolney w kwocie Złp. 10 półrocznie do kassy Uniwersytetu, bez zapłacenia którey do szkół przyiętemi niebędą. 5) Zalecicą także Rodzice i Opiekunowie ściśle przestrzegać, aby ich dzieci i pupillowie niebyli bez dozoru i domowego Nauczyciela, zwłaszcza Uczniowie od I. do IV. włącznie Klassy; domowemi zaś Nauczycielami, lub korrepetytorami ci tylko bydź mogą, którzy są upoważnieni, a przy naznaczaniu i zmianie ich raczą się z Prorektorami znosić.

Z Paryża d. 22 Czerwca.

Na posiedzeniu d. 19 izby Deputowanych obrano 6 kandydatów, z których Król obierze dwóch na nowe członki do kommissyi maiącey dozor nad kassą umorzenia długów. Wybor padł na PP. Leroy, Piet, Pardessus, Ollivier, Bouville i Clausel de Coussergue, wszyscy z prawey strony. — P. Bourienne zdał potem sprawę w imieniu wyznaczoney kommissyi do rozważenia proiektu do celney ustawy, która szczególniey zwróciła uwagę swoią na 3 artykuły, cukier, żelazo i bydło. Zdaiący sprawę wspomniał o użaleniach zagranicą na wysoką opłatę od wprowadzanego do Francyi bydła, zamilczaiąc wszelako o przedsięwziętym w niektórych mieyscach odwecie. Mówił tylko, iż Rząd nie może tem użaleniom zaradzić i odwołał się do dawnieyszego oświadczenia Ministra skarbowego: że nikt żądać nie może, aby Rząd z naywiększą szkodą kraiu sprzyiał zagranicy. Nakoniec wniosł o bezwarunkowe przyięcie tego proiektu. Roztrząsanie go zacznie się d. 24; 9 deputowanych zapisało się za nim, a 23 przeciw niemu. — Przystąpiono potem do roztrząsania proiektu względem przywrócenia seminaryium w Chartres. Pr. Lameth zabrawszy głos, mówił w ogóle przeciw zakładaniu seminaryiów, do których Rząd przyymuie synów ubogich ro-

dziców, ale dla poświęcenia ich stanowi duchownemu, ale dla napoienia fanatycznemi myślami i duchem oppozycyi przeciw dobroczynnem zasadom lewey strony, które iednak z miłości tylko do oyczyzny wypływaią i dobro powszechne maią w zamiarze. Zamiast naprawienia starych seminaryiów, stawiaią nowe, w których przepyszne mieszkania nie wpoią w młodzież pokory; na przykład tego służy seminaryium S. Sulpicyusza. W wszystkich częściach Francyi widać zniesione ustwą klasztory wznoszące się na nowo, czego iest dowodem zaięty przez zakonnice Temple, naypięknieyszy gmach z naypięknieyszym w Paryżu ogrodem. Jezuici, od samych Królów uważani iako bicz dla całey Europy i iednozgodnie przez wszystkie Rządy wygnani, wdzieraią się na nowo do publiczney edukacyi i grożą Francyi zarażeniem iey znowu przewrotnemi zasadami. (Tu krzyknięno na mowcę, że iego tylko zasady są przewrotne.) Mówił dalej, iakkolwiek prawa strona na iego mowę z szyderstwem się uśmiechała, ramionami ruszała lub szemrała, i wniósł o odrzucenie proiektu. Po nim zabrał głos P. Marcellus. Seminaryium w Chartres (mówił) zniesione zostało przez rewolucyą i na koszary obrócone; przez przywrócenie Monarchii znalazła religiia znowu obrońcę i słuszną iest rzeczą, aby gmach ten zwrócony był swoiemu przeznaczeniu, zwłaszcza, iż właściciel iego nie żąda iak tylko zwrocenia kosztów swoich. (Bravo! krzykniono z lewey strony, a zatem duchowieństwo odzyska zwolna wszystkie dawnieysze swoie posiadłości.) Mowca oświadczył się za przyięciem proiektu. Mówiło ieszcze wielu przeciw i za proiektem; nakoniec większością 221 głosów przeciw 85 przyięty został. Nastąpiło potem roztrząsanie proiektu względem wystawienia dla Ministra skarbowego nowego pałacu w ulicy Rivoli, i. t. d. P. Beausejour na końcu długiey swey mowy, podczas którey wiele się naśmiano, nazwał ten proiekt nietylko nieużyteczny, ale przeciwny zdrowemu rozsądkowi, rewolucyyny, barbarzyński i sprzeciwiaiący się pieniężnemu interessowi kraiu. Minister skarbowy odpowiedział na te zarzuty. Wszelako proiekt dopiero na posiedzeniu d. 20 większością 228 głosów przeciw 74 przyięty został. — Wczoray nie było posiedzenia, a na dzisieyszem będzie rzecz o proiekcie względem kanałów.

Dla pogorzelców w departamencie Oasy nadeszło 18,000 Fr. które prefekt tamteyszy pomiędzy nich podzielił.

Wizerunki wsławionych w woynie Wandeyskiey i za sprawę Burbonów poległych Larochejaquelin, Lescure, Cathelineau i Charette, iako też Jenerałów Moreau i Pichegru umieszczone są w sali gwardyi w zamku St. Cloud.

Widoki obfitego urodzaiu wina zniżyły bardzo cenę dawnieyszego.

Z Włoch d. 12 Czerwca.

Krol Neapolitański odmienił Ministrów swoich: Medici i Tomasi otrzymali wydziały skarbowy i sprawiedliwości, któremi dawniey zawiadowali, Marszałek polny Clary iest Ministrem przywróconego wydziału policyi, Awerno spraw Sycyliyskich, Ministrem stanu i prezesem rady podczas nieobecności Króla lub Następcy tronu Xże Ruffo, który iednak pozostanie na poselstwie w Wiedniu i przy płacy i mieć będzie tymczasowo zastępcę.

Lubo na wyspach Jońskich zniesiona iest ustawa woienna, mieszaiący się iednak do powstania Greków sądzonemi będą przez oddzielną kommissyią, od których wyroków żadney niema appellacyi. Broni używać wolno tylko będzie za szczególnieyszem pozwoleniem.

Rachuią, iż na wyspie Scio za iednym zamachem wytępiono 200 nayznakomitszych rodzin. Rodzina Maurokordato zamordowaną została z naywyszukańszemi męczeństwy. Potem nastąpiła koley na 86 wziętych w zakład celnieyszych mieszkańców, pomiędzy któremi 7 Biskupów. Turcy wyrzucili większą ich część oknami, a który odrazu się nie zabił, zamęczony potem zwolna został. — Konsul Francuzki Digeon nakłonił wiele wsi do złożenia broni zapewniaiąc im przebaczenie; lecz widział potem z zgryzotą, że Turcy w 13 z tych wsi wszystkich ludzi wycięli.

Z Smirny d. 10 Maia.

Kapitan Basza ofiarować kazał wyspie Samos przebaczenie; ale mieszkańcy wiedząc iak z wyspą Scio postąpił, odrzucili, i postanowili bronić się do upadłego. Deputowani od Kapitana Baszy przybyli na Angielskim okręcie, który kazał sobie za to dobrze zapłacić. — D. 5 oddał Kapitan Basza rządy Scio tamteyszemu Baszy. W całem mieście nie pozostały iak tylko domy Konsulów Europeyskich.

Hydra, Spezia i Psara odrzuciły także warunki poddania się. Na Psara było 10,000 ludzi pod bronią, którzy postanowili drogo swe życie sprzedać. Wszystkie okręty wyszły na morze, które połączą się z okrętami innych wysp. Na ich banderach znayduie się napis: „Wolność, albo śmierć!"

Z Tenos donoszą pod d. 4 b. m. że do tamteyszych Eforów nadszedł rozkaz rządowy, zabraniaiący naymnieyszey obelgi przeciw Katolikom. List wzmiankowanego Rządu do Katolickiego Arcybiskupa tey wyspy, X. Kolaros, zaprasza go do Koryntu, dla umówienia się względem stałego połączenia obu Kościołów. Lecz odpisał, iż obowiązek zabrania mu przed otrzymaniem pozwolenia od Oyca S. lub iego Legata przyiąć tego zaproszenia.

Od brzegów Menu d. 22 Czerwca.

Rozporządzenie Biskupa Eichstädtskiego zabrania Xiężom trzymania się zwyczaiu ludzi świeckich, noszenia długich spodni, krótkich kamizelek i kolorowych chustek na szyi, przechodzenia się sam na sam z iakiego bądź stanu kobietą, i nieużywania do swoich usług kobiety podeyrzaney sławy.

Pittschaft, rzekomo nowy Diogenes, pokazuie się w swey beczce na sienniku leżący, Manheymczykom za pieniądze na korzyść ubogich. Zapewnia, iż zamiarem iego iest: oświecać ludzi o naywyższem dobru, kształcić ich na dobrych i pobożnych ludzi, ale nie zachęcać do rewolucyi.

W Düsseldorfie żalono się od kilkunastu lat na chwytanie śpiewaiących ptaków, osobliwie słowików, i niszczenie ich gniazd. Kommissyia kościelna i szkolna z powodowaną zatem została do zalecenia plebanom i nauczycielom, aby wpaiali w dzieci łagodnieysze obyczaie i odwodzili ie od dzikiego niszczenia niewinnych ptasząt. Policyia wezwała także mieyscowych urzędników, aby zapobiegali zbytecznemu chwytaniu śpiewaiących ptaków i niszczeniu ich gniazd. Rozporządzenie to sprawiło w całym ob-

wodzie radość i wstrzymało cokolwiek łapanie ptaków. Lecz dopoki trzymanie ich w klatkach nie będzie zabronione, dopóty chętka pieniędzy będzie powabem do ich chwytania.

W obwodzie Monasterskim przybył żyd rzękomo z Lengerich do włościanina w Schale, iak udawał dla kupienia krowy. W krótce za nim przybył do tegóż domu rzekomo Francuzki officer, prosił o trochę mleka i kawałek chleba, ale oświadczył, że niema pieniędzy i ofiarował gospodarzowi sprzedać na pozór kosztowne kulczyki. Włościanin poradził się obecnego żyda, który mienił ie bydź wielkiey wartości i przyrzekł mu zwrócić żądane za nie 130 Zł. hol. z nadatkiem 25 Fryderychsdorów. Włościanin ugodził kulczyki i zapłacił za nie 30 Zł. i 29 tal. Pruskich. Zyd oddalił się zaraz z rzekomym officerem, pod pozorem, iż idzie po pieniądze dla dobicia targu o krowę; lecz więcey się nie pokazał, a kupione kulczyki nie wartaią iak kilka srebrnych groszy.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, d. 7 Lipca daną będzie Opera w 3 aktach: *Jan z Paryża.* We Wtorek zaś, d. 9, na benefis *Baltazara Boguskiego* daną będzie Komedyia przez L. Dmuszewskiego w 1 akcie, pod nazwiskiem: *Aż trzy Wesela.* — Zakończy Opera w 1 akcie, na teatrze Warszawskim w r. 1822 z upodobaniem przyięta, z muzyką zwyż wyrażonego Benefisyanta oryginalnie napisana, pod nazw: *Leśniczy w Puszczy Kozienniec kiey.*

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, uwiadomia Publiczność, że z Rozporządzenia Senatu Rządzącego de datto 26 z. m. r. b. do Liczby 2258. Zyta Skarbowego korcy 69 garcy 19 na wsypce w Zamku Krakowskim znayduiącego się w dniu 16 b. m. o godzinie 10 ranney w mieysca teyże wsypki za gotową w śrebrney monecie zapłatę przez publiczną licytacyią sprzedane będzie; którego licytacyia zacznie się od ceny każdego korca po Złp. 16. — W Krakowie d. 2 Lipca 1822 r.

Wajserrab.
Gadomski, Sekr: Wyd:

Podpisany Komornik Sądowy podaie do publiczney wiadomości, iż dnia 11go b. m. i r. o godzinie 9tey ranney, a o 3 z południa w Krakowie przy ulicy Brackiey w domu pod L. 245 odbędzie się licytacyia publiczna Książek w różnych ięzykach i przedmiotach, Fortepianu, Skrzypców papierów muzykalnych różnych Autorów, Gołębi zagranicznych i kraiowych osobliwszego rodzaiu, tudzież różnych sprzętów Gospodarskich. — Zyczący sobie takowe zalicytować w oznaczonym terminie i mieyscu raczą się z gotowemi pieniądzmi znaydować. — W Krakowie d. 6 Lipca 1822 roku.
Jarzyński, Kom. Sąd.

Dnia 9 b. m. i r. o godzinie 10 ranney w Krakowie przy ulicy Grodzkiey w domu pod L. 26 i 27 to iest w Kancellaryi podpisanego Komornika odbędzie się sprzedarz publiczna w drodze exekucyi Sądowey zaiętych pereł uryiańskich sznurków pięć za gotową kurant zapłatę. — Tegóż dnia o godzinie 5 z południa przy ulicy Floryiańskiey pod L. 18 przedane będą przez publiczną licytacyią: stołki, kanapy, komoda i t. d. — W Krakowie d. 6 Lipca 1822 r.
Jarzyński, Kom. Sąd.

Podpisany Notaryusz publiczny W. M. K. i J. O. zawiadomia ninieyszym Publiczność, iż w d. 15 Lipca r. b. od godziny 9 ranney odbywać się będzie sprzedarz ruchomości iako to: Sukni, Stolarszczyzny, Kosztowności &c. po zmarłym Janie Karym Kotusińskim pozostałych, w domu na Rybakach pod L. 249 a to stosownie do Rezolucyi Wys: Tryb: I. Inst: W. M. K. i J. O. pod d. 17 Czerwca r. b. do L. 2280 wydaney. — W Krakowie d. 5 Lipca 1822 r. *Małakiewicz.*

Ktoby sobie życzył Włoku nabyć ze Szpagatu zrobionego na Urząd, dostanie go w Ulicy S. Jana pod N. 485.